

Nota voor Gedeputeerde Staten

Plattelandsonwikkeling

Onderwerp	Ontwerp Natuurbeheerplan Limburg 2026
Documentnummer	DOC-00762263
Datum	1 april 2025

0. Samenvatting

Het Natuurbeheerplan vormt, naast de Provinciale omgevingsvisie en de Natura-2000 beheerplannen, het belangrijkste beleidskader voor de realisatie van het Europese, rijks- en provinciaal natuur- en landschapsbeleid in Limburg. Het natuurbeheerplan geeft aan waar welke natuur aanwezig is en welke beheerdoelen hiervoor gelden, alsook waar de ambitie bestaat om natuur te ontwikkelen dan wel de natuurkwaliteit te verbeteren. Dit betekent dat de invulling van het Natuurbeheerplan dynamisch en daarmee aan verandering onderhevig is.

Daarom wordt het Natuurbeheerplan jaarlijks geactualiseerd, zowel geografisch (het kaartmateriaal) als tekstueel. De landelijk geldende deadline voor actualisatie van het Natuurbeheerplan is 15 april. Het Natuurbeheerplan Limburg 2026 (ontwerp) wordt nu ter besluitvorming aan uw college aangeboden. Het plan geeft aan wat, in 2026, de provinciale situatie en plannen zijn inzake natuurontwikkeling, het verbeteren van de kwaliteit van natuur en natuurbeheer. In Bijlagen 3 en 4 wordt inzichtelijk gemaakt welke wijzigingen voorgesteld worden ten opzichte van vorig jaar.

Wijzigingen in het Natuurbeheerplan komen voort uit zogenaamde wijzigingsverzoeken. Een wijzigingsverzoek kan een ambtelijke oorsprong hebben (een zogenaamde ambtshalve wijziging) of ingediend worden door een externe partij. Beide typen wijzigingen worden ecologisch getoetst/beoordeeld. Een negatieve beoordeling leidt tot afwijzing van het verzoek, een positieve beoordeling leidt tot honorering van het verzoek en aanpassing van het Natuurbeheerplan. Ontvangen wijzigingsverzoeken zijn beschreven in de nota van wijzigingen (zie bijlage 3) en zijn, indien het verzoek gehonoreerd is, verwerkt in de bijbehorende kaarten en de tekst van het Natuurbeheerplan 2026 (ontwerp).

Na vaststelling van het Natuurbeheerplan Limburg 2026 (ontwerp) kan een ieder over de wijzigingen binnen zes weken na kennisgeving een zienswijze indienen. Na sluiting van de zienswijzetermijn worden de ingediende zienswijzen beoordeeld en verwerkt. Aan uw college zal vervolgens voor september 2025 een voorstel voor de definitieve vaststelling van het Natuurbeheerplan 2026 worden gedaan, waarbij de zienswijzen in de Zienswijzen Nota worden meegenomen.

Er zijn wijzigingen van het Natuurbeheerplan die ook gevolgen hebben voor de begrenzing van het Natuurnetwerk Limburg dat is aangewezen in de Omgevingsverordening Limburg. Aanpassing van de Omgevingsverordening Limburg doorloopt een apart traject. Het totale oppervlak van het Natuurnetwerk Limburg wijzigt daarbij, conform vigerend beleid, niet. Uitbreiding van het Natuurnetwerk Limburg op een bepaalde locatie gaat daarom altijd gepaard met krimp van het Natuurnetwerk Limburg op een andere locatie.

1. Beoogd resultaat (output/outcome)

Wijziging van het Natuurbeheerplan Limburg voor het jaar 2026 als uitwerking van het Europese, rijks- en provinciaal natuur- en landschapsbeleid en als kader voor uitvoering van de subsidieregelingen SKNL en SVNL.

2. Toelichting

Wat is het Provinciaal natuurbeheerplan?

Het Natuurbeheerplan vormt, naast de Provinciale Omgevingsvisie en de Natura-2000 beheerplannen, het belangrijkste beleidskader voor de realisatie van het Europese, Rijks- en provinciale natuur- en landschapsbeleid in Limburg. Het Natuurbeheerplan geeft aan waar welke natuur aanwezig is en welke beheerdoelen hiervoor gelden, alsook waar de ambitie is om natuur te ontwikkelen dan wel de natuurkwaliteit te verbeteren. Het betreft natuur zowel binnen het Natuurnetwerk Limburg als de locaties buiten Natuurnetwerk Limburg waar agrarische natuur gesubsidieerd kan worden.

De doelstellingen voor ontwikkeling en beheer van natuur in het Natuurbeheerplan worden voor een aanzienlijk deel gesubsidieerd door de Provincie. Het Natuurbeheerplan geeft de subsidiemogelijkheden weer voor de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Limburg 2016 (SVNL - beheer) en de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur- en Landschap Limburg 2021 (SKNL – afwaardering en inrichting). In het Natuurbeheerplan wordt zodoende de koppeling gelegd tussen doelen en instrumenten.

Het Natuurbeheerplan geeft enkel de subsidiemogelijkheden weer. In de separate openstellingsbesluiten van de betreffende subsidieregelingen wordt definitief bepaald welke subsidies daadwerkelijk kunnen worden aangevraagd, waar en onder welke voorwaarden. In de openstellingsbesluiten worden ook de subsidieplafonds vastgesteld die gelden voor de verschillende onderdelen. Deze regelingen vormen geen onderdeel van deze nota.

Voor een goede aansturing van het beheer wordt in het Natuurbeheerplan gebruik gemaakt van kaarten, namelijk de Beheertypekaart, de Ambitiekaart en de Agrarische leefgebieden-kaart (ook aangeduid als Agrarische zoekgebieden-kaart). De *beheertypenkaart* geeft alle aanwezige, als beheerwaardig gekwalificeerde natuur en landschappen weer. Daarnaast geeft de Agrarische leefgebiedenkaart de zoekgebieden weer voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Voor een deel van de agrarische gebieden met (potentiële) natuurwaarden bestaat, vanuit de ontwikkelopgave, een ambitie om het huidige gebruik en/of beheer te veranderen. De *Ambitiekaart* vormt de basis voor de subsidiëring van functieverandering en inrichting van percelen op basis van de SKNL. De *agrarische leefgebiedenkaart* geeft een afbakening voor drie typen leefgebieden en de categorieën waterbeheer en klimaatbeheer op basis waarvan agrarische natuurbeheersubsidie (ANLb) kan worden aangevraagd. Deze drie kaarten vormen een onderdeel van het Natuurbeheerplan.

Jaarlijkse actualisatie van het Provinciaal Natuurbeheerplan.

Om subsidieverlening op basis van de juiste feiten en voortschrijdend inzicht te kunnen uitvoeren, is het nodig om het kaartmateriaal periodiek te herzien. Door zowel planvorming en projectuitvoering van de Provincie als door projecten/activiteiten van externe partijen kan de werkelijkheid afwijken van het kaartmateriaal behorende bij het Natuurbeheerplan. Daarnaast is geconstateerd dat de weergave op kaart niet altijd exact gelijk is aan de situatie in het veld.

Ieder jaar wordt aan externe partijen de gelegenheid geboden om verzoeken tot wijziging van het Natuurbeheerplan in te dienen. Daarnaast kunnen ambtshalve wijzigingen voorgesteld worden. Alle wijzigingsverzoeken worden ecologisch beoordeeld. Alleen na een positieve beoordeling, zal de voorgestelde wijziging worden meegenomen in het Natuurbeheerplan.

Er zijn dit jaar 21 ambtshalve wijzigingen en 10 wijzigingsverzoeken van derden beoordeeld en doorgevoerd. In de Nota van Wijzigingen zijn deze wijzigingen terug te vinden. Ook is per verzoek de inhoudelijke beoordeling en de voorgestelde besluitvorming aangegeven.

Belangrijkste wijzigingen uit de Nota van Wijzigingen.

De 31 wijzigingen bestaan in totaal uit zo'n 2761 kaartwijzigingen. De verzoeken zijn gedigitaliseerd en inhoudelijk (ambtelijk) beoordeeld.

De 21 ambtshalve wijzigingen zien vooral op:

- Het corrigeren van gebiedscategorieën naar de huidige situatie in het veld;
- Het aanpassen van de (streef) beheertypen naar de huidige situatie in het veld;
- Het verwerken van kwalitatieve verplichtingen en natuurrealisatieprojecten in de Ambitiekaart-gebied categorieën en beheertypekaart;
- Aanpassingen van de begrenzingen van het Natuurnetwerk.

De 10 wijzigingen op verzoek van derden zien vooral op:

- Aanpassingen van de (streef) beheertypen naar de situatie in het veld;
- Aanpassingen van de begrenzingen van het Natuurnetwerk;
- Aanpassingen van gebied categorieën naar de huidige situatie in het veld.

Op grond van de Omgevingsverordening Limburg en de Omgevingswet moet het Natuurnetwerk Limburg ten minste even groot blijven en mag het zodoende niet krimpen. Het vigerend toetsingskader voor het Natuurbeheerplan stelt daarnaast dat er bij een toename, een evenredig oppervlak in mindering moet worden gebracht. Dit zorgt ervoor dat het de totaalomvang van het Natuurbeheerplan en Natuurnetwerk niet wijzigt. Hiermee is rekening gehouden door iedere wijziging die leidt tot vermindering of vergroting van de oppervlakte natuurnetwerk, te compenseren met een wijziging die respectievelijk leidt tot vergroting of verkleining van deze oppervlakte. De uiteindelijke oppervlakte van het natuurnetwerk blijft daardoor gelijk. Wijzigingsverzoeken die betrekking hebben op 'prioritair te ontwikkelen natuur' (C1) kunnen invloed hebben op de ontwikkelopgave. Echter, op basis van afspraken ten aanzien van de ontwikkelopgave mag ook de ontwikkelopgave niet groter of kleiner worden. Ook hiermee is rekening gehouden via saldering.

Indieners ontvangen na besluitvorming door GS een brief met daarin het volgnummer van hun wijzigingsverzoek, een link naar de Nota van Wijzigingen en een link naar de provinciale viewer (Atlas Limburg). In de Nota van Wijzigingen kunnen ze onder hun volgnummer de uitkomst lezen van het besluit op hun wijzigingsverzoek en de motivering daartoe. In de provinciale viewer zien ze hoe het wijzigingsverzoek is vertaald in de kaarten, waarbij in de toelichting de wijziging (of afwijzing) is omschreven. In de provinciale viewer kan worden gezocht op volgnummer van het wijzigingsverzoek, adres of kadastraal perceelnummer.

Wijzigingsvoorstellen op kaart weergeven.

De wijzigingsvoorstellen/ -verzoeken in de Nota van Wijzigingen zijn allemaal op kaart ingetekend, voor het agrarisch natuurbeheer zijn vervangende kaarten opgenomen. De kaarten zijn via een beveiligde provinciale web-viewer digitaal in te zien voor de leden van GS. Via onderstaande link kunt u inloggen in deze viewer:

https://portal.prvlimburg.nl/viewer/app/Natuurbeheerplan_GS

Rechtsboven in het scherm kan worden ingelogd met de provinciale inloggegevens (gebruikersnaam en wachtwoord). Via “natuur” en “natuurbeheerplan 2026 (ontwerp)” en “wijzigingsverzoeken 2026” heeft u inzage in de ingediende gehonoreerde en niet gehonoreerde wijzigingsverzoeken. Hierbij kan worden gezocht op volgnummer van de wijzigingsverzoeken of ambtshalve wijzigingen, adres of kadastraal perceel.

Doorwerking Natuurnetwerk Limburg.

Er zijn wijzigingen van het Natuurbeheerplan die ook gevolgen hebben voor de begrenzing van het Natuurnetwerk Limburg dat is aangewezen in de Omgevingsverordening Limburg Zoals eerder aangegeven, wijzigt de totale oppervlakte van het Natuurnetwerk Limburg niet. De wijzigingen van het Natuurnetwerk zullen later door middel van een aparte procedure in de Omgevingsverordening Limburg worden doorgevoerd.

3. Bestuurlijke aandachtspunten

Het Natuurbeheerplan is onderdeel van het Subsiestelsel Natuur en Landschap (SNL). Het SNL is een landelijk stelsel, waarbij zoveel als mogelijk uniformiteit tussen provincies wordt nagestreefd om de uitvoeringslasten te beperken. Dat betekent dat het wijzigen van het Natuurbeheerplan via een landelijk afgesproken planning en procedure dient te gebeuren; vóór 15 april het Natuurbeheerplan ontwerp besluit en vóór 1 september het Natuurbeheerplan definitief besluit, eventueel aangepast naar aanleiding van ingediende zienswijzen. Het definitieve besluit zal later dit jaar aan GS worden voorgelegd. Op basis van de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Limburg 2016 en Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap Limburg 2021 is de Provincie verplicht om een Natuurbeheerplan op te stellen. Tevens hebben GS vanuit het Natuurpact en de Omgevingswet de plicht om zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van het Natuurnetwerk Nederland. Onderdeel hiervan is dat de Provincie gebieden dient aan te wijzen die tot het natuurnetwerk behoren. Het natuurbeheerplan is hiertoe het geëigende vehikel.

Het Natuurnetwerk Limburg zoals aangewezen in de Omgevingsverordening is na vaststelling van het Natuurbeheerplan 2023 niet meer bijgewerkt, omdat de jaarlijkse vaststelling van het Natuurbeheerplan de afgelopen jaren qua procedure niet paste bij de procedure voor vaststelling van de nieuwe Omgevingsverordening Limburg. Ook het herhaaldelijk uitstellen van de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet speelde hierbij een rol. De wijzigingen in de begrenzing van het Natuurnetwerk Limburg uit de natuurbeheerplannen 2024, 2025 en 2026 verlopen via een aparte procedure voor wijziging van de Omgevingsverordening Limburg waarvoor later een separaat voorstel aan uw college zal worden voorgelegd. Het streven is om vanaf volgend jaar de wijziging van het Natuurbeheerplan (versie 2027) weer procedureel parallel te laten lopen met de daaruit voortkomende wijziging van de begrenzing van het Natuurnetwerk Limburg in de Omgevingsverordening Limburg.

Eind dit jaar kunnen natuurbeheerders op basis van de SVNL beheersubsidie aanvragen voor het beheerjaar 2026 en later. Vanwege de arbeidsintensiviteit van het opstellen van een aanvraag op basis van het vigerend Natuurbeheerplan, kan vertraging in de provinciale besluitvorming leiden tot gebrekkige aanvragen met als gevolg minder doelbereik.

Uitvoering van de subsidieregeling voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb), ligt deels bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Vertraging in de provinciale besluitvorming kan daarom ook leiden tot uitvoeringsproblemen bij RVO. Het is mede hierom van belang de landelijk geldende deadlines van 15 april (ontwerp) en 1 september (definitief) te respecteren.

4. Lobby - aspecten

Niet van toepassing, technische uitwerking van landelijk beleid.

5. Relatie met Programmabegroting

Het vaststellen van het Natuurbeheerplan draagt bij aan de realisatie van de doelen genoemd in programma 1 Perspectief voor het Landelijk Gebied, product 1.1 Natuur en landschap van de programmabegroting 2025.

6. Juridische aspecten

Verplichting

Op basis van de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Limburg 2016 en Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap Limburg 2021 is de Provincie verplicht om een Natuurbeheerplan op te stellen.

Uit de Omgevingswet volgt dat Gedeputeerde Staten zorgdragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk (Natuurnetwerk Nederland) en daartoe in hun provincie gebieden aanwijzen die tot dit netwerk behoren (artikel 2.18, eerste lid, onder g en artikel 2.44 Omgevingswet). In Limburg worden deze gebieden als Natuurnetwerk Limburg in de Omgevingsverordening Limburg en in het Natuurbeheerplan aangewezen.

Kwalitatieve verplichting

Uitgangspunt is dat de gevestigde kwalitatieve verplichtingen (KV) en de daarin opgenomen (streef)beheertypen op natuurterreinen overeenkomen met de (streef)beheertypen op de kaarten van het Natuurbeheerplan. Dat is nog niet overal het geval. Het gevraagde natuurbeheertype vanuit de KV komt dan niet overeen met het geambieerde natuurbeheertype op de kaart. In de meeste gevallen gaat het om natuurbeheertypen die weliswaar verschillen, maar die qua doelbereik een vergelijkbaar resultaat opleveren. Er zijn echter ook gevallen bekend waarbij het natuurbeheertype op de kaart en op de KV zodanig afwijken dat er sprake is van een conflict. Afhankelijk van de situatie ter plaatse zal het in sommige gevallen leiden tot aanpassing van het Natuurbeheerplan aan de gevestigde kwalitatieve verplichting, maar er zijn ook gevallen waarbij het Natuurbeheerplan correct is en de kwalitatieve verplichting zal moeten worden bijgesteld.

Procedure

Conform landelijke afspraken wordt ieder jaar vóór 15 april een wijziging (of actualisatie) van het natuurbeheerplan voorbereid. Bij het wijzigen van het Natuurbeheerplan wordt de uniforme openbare voorbereidingsprocedure gevolgd. Dat betekent dat er een ontwerp Natuurbeheerplan wordt opgesteld, dat conform landelijke afspraak vóór 15 april ter inzage wordt gelegd.

Voor deze ontwerpversie van het Natuurbeheerplan hadden partijen de mogelijkheid om wijzigingsverzoeken in te dienen. Deze zijn beoordeeld en, voor zover positief beoordeeld en overgenomen, opgenomen in de Nota van Wijzigingen.

Vanaf de kennisgeving van het ontwerp Natuurbeheerplan in het Provinciaal Blad, liggen de wijzigingen gedurende zes weken ter inzage en kan een ieder een zienswijze indienen. Na sluiting van de zienswijzetermijn worden de ingediende zienswijzen beoordeeld en verwerkt. Uw college neemt vervolgens een besluit over de definitieve vaststelling van het Natuurbeheerplan, waarbij de zienswijzen via een zienswijzennota worden meegenomen. Het definitief vastgestelde Natuurbeheerplan dient vóór 1 september te worden vastgesteld. Tegen de definitieve vaststelling van het Natuurbeheerplan (inclusief kaarten) staat voor belanghebbenden beroep open bij de rechtbank Limburg.

7. Inkoop- en aanbestedingsaspecten

Niet van toepassing.

8. Financiële en cofinancieringsaspecten

Het Natuurbeheerplan is een beleidskader waaraan geen directe financiële gevolgen zijn verbonden. Het Natuurbeheerplan geeft, na onderhavige actualisatie, aan waar en onder welke voorwaarden, de bijbehorende subsidieregelingen (SNL, SKNL en ANLb) kunnen worden opgesteld. Indirect kunnen wijzigingen in het Natuurbeheerplan financiële implicaties hebben voor een aantal subsidieregelingen. Dit geldt met name in geval van streefbeheertypewijzigingen in het kader van de SNL. Eventuele financiële implicaties (positief of negatief) worden meegenomen in de subsidieregelingen en openstellingen waar deze betrekking op hebben (naar verwachting wordt de SNL openstelling in september/ oktober 2025 voorgelegd aan GS).

9. Relatie met aanpak coronacrisis

Niet van toepassing.

10. Arbeidsmarktbeleid

Niet van toepassing.

11. Effecten op CO₂ en stikstof emissies (effecten op klimaat en biodiversiteit/beschermde natuur)

Het Natuurbeheerplan is kader stellend voor de natuurontwikkeling en het natuurbeheer in Limburg. Natuurontwikkeling en natuurbeheer beogen de biodiversiteit overeind te houden en zo onze wettelijke doelen van de Vogel- en Habitatrichtlijnen te bereiken.

Het Natuurbeheerplan is het kader waarop subsidies voor natuurontwikkeling en (agrarisch) natuurbeheer kunnen worden verleend. Deze subsidies garanderen natuurontwikkeling en een kwalitatief goed basisbeheer. Natuurontwikkeling en goed natuurbeheer zijn voorwaarden voor de instandhouding van de Habitats (en daarmee een basis voor een betere biodiversiteit).

12. Digitalisering & data governance

Het Natuurbeheerplan omvat meerdere digitale kaarten (GIS-kaarten). Deze zijn te raadplegen via de provinciale GIS-viewer (via: <https://portal.prvlimburg.nl/viewer/app/default>). Daarnaast worden deze kaarten geüpload naar het landelijk Informatiemodel Natuur (IMNa). Deze zijn te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuursubsidies/snl/inhoud/natuurbeheerplan/>

13. Formatieve aspecten

Niet van toepassing.

14. Samenwerking/afstemming andere clusters

Voor de actualisatie van het natuurbeheerplan is het cluster Natuur en Water geraadpleegd voor ecologische beoordelingen en adviezen. Het cluster Organisatie en Informatie hanteert de gemaakte wijzigingen en zet deze door naar BIJ12. De Clusters Ruimte en Algehele Juridische Zaken zijn op de hoogte gebracht van het wijzigen van het Natuurbeheerplan en zijn geraadpleegd. Met cluster Algehele Juridische Zaken is deze nota afgestemd en door hen akkoord bevonden.

15. Voorstel:

1. De ontwerp Nota van wijzigingen voor het Natuurbeheerplan Limburg 2026 vast te stellen.
2. Het ontwerp Natuurbeheerplan Limburg 2026 vast te stellen.
3. De ontwerp Nota van wijzigingen voor het Natuurbeheerplan Limburg 2026 en het ontwerp Natuurbeheerplan Limburg 2026 (ontwerp) gedurende 6 weken ter inzage te leggen voor het indienen van zienswijzen en hierover een kennisgeving in het Provinciaal Blad te plaatsen.
4. De clustermanager Plattelandsontwikkeling te mandateren de indieners van verzoeken tot wijziging van het Natuurbeheerplan schriftelijk te informeren.
5. De GS nota actief openbaar te maken